

नागरी स्थानिक संस्थांच्या कामकाजात पारदर्शकता (Transparency), उत्तरदायित्व (Accountability) व कार्यक्षमता (Efficiency) आणण्याच्या दृष्टिकोनातून करावयाच्या उपाययोजनांबाबत शिफारशी करण्यासाठी समिती गठित करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगरविकास विभाग,
शासन निर्णय, क्रमांक-एमसीओ-२०१७/प्र.क्र.१२/नवि-१४
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक:- ३१ मार्च, २०१७

प्रस्तावना :-

जागतिकीकरण व उदार आर्थिक धोरणाच्या पार्श्वभूमीवर नागरीकरणाच्या प्रमाणामध्ये सातत्याने वाढ होत आहे. राज्यातील नागरीकरणाचे प्रमाण सुमारे ५०% एवढे आहे. देशातील इतर राज्यांच्या तुलनेत राज्यातील नागरीकरणाचा वेग अधिकचा आहे. नागरी क्षेत्रातील सर्वसाधारण जनतेकरिता सर्वसाधारण सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याचे काम महानगरपालिका, नगरपरिषदा व नगरपंचायती या नागरी स्थानिक संस्थांमार्फत करण्यात येते.

२. राज्यघटनेच्या ७४ व्या घटनादुरुस्तीनुसार या नागरी स्थानिक संस्थांना अधिक स्वायत्तता प्रदान करण्यात आलेली आहे. केंद्र शासनाच्या त्याचप्रमाणे राज्य शासनाच्या सर्वसाधारण जनतेशी संबंधित व नागरिकांच्या मुलभूत गरजांशी संबंधित योजनांची अंमलबजावणी या नागरी स्थानिक संस्थांमार्फत करण्यात येते. त्यानुषंगाने या नागरी संस्थांना केंद्र व राज्य शासनाकडून या योजनांच्या अंमलबजावणीसाठी मोठ्या प्रमाणात आर्थिक निधी उपलब्ध करून दिला जातो. नागरी स्थानिक संस्थांच्या स्वायत्ततेबरोबरच त्यांच्या कामकाजात पारदर्शकता (Transparency), उत्तरदायित्व (Accountability) व कार्यक्षमता (Efficiency) असणे आवश्यक आहे. यासंबंधी शिफारशी करण्यासाठी एका अभ्यास गटाची नियुक्ती करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:-

३. उपरोक्त अनुषंगाने नागरी स्थानिक संस्थांच्या कामकाजात पारदर्शकता (Transparency), उत्तरदायित्व (Accountability) व कार्यक्षमता (Efficiency) आणण्याच्या दृष्टिकोनातून उपाययोजना सुचविण्यासाठी पुढीलप्रमाणे त्रि-सदस्यीय समितीची स्थापना करण्यात येत आहे:-

- (१) श्री.शरद काळे, भा.प्र.से. (से.नि.), माजी आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका.
- (२) श्री.रमानाथ झा, भा.प्र.से. (से.नि.), माजी आयुक्त, पुणे महानगरपालिका.
- (३) श्री.गौतम चटर्जी, भा.प्र.से. (से.नि.), माजी अपर मुख्य सचिव, गृहनिर्माण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

४. उपरोक्त समितीने पुढील विषयांबाबत शासनास शिफारशी सादर कराव्यात:-

- (१) याकरिता मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ व महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम व महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती आणि औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ मध्ये कोणत्या सुधारणा/तरतुदी करणे आवश्यक आहे. याबाबतच्या शिफारशी.
- (२) विभागाच्या अधिपत्याखालील विविध समित्या/प्राधिकरणे यांच्या प्रचलित कार्यपद्धतीचा अभ्यास करून कार्यपद्धतीत बदल/सुधारणा सुचविणे.
- (३) नागरी स्थानिक संस्थांमध्ये विविध प्रकारच्या कामकाजासाठी राबविण्यात येणाऱ्या निविदा प्रक्रियांचा पूर्वेतिहास तपासून अधिक स्पर्धात्मक व पारदर्शी होणे, योजनांची गुणवत्तापूर्वक अंमलबजावणी करणे याकरिता उपाययोजना सुचविणे.
- (४) नागरी स्थानिक संस्थांच्या कामकाजासंदर्भात प्रशासन व लोकप्रतिनिधी यांचे उत्तरदायित्व निश्चित करणे.
- (५) नागरी स्थानिक संस्थांतील अधिकारी व कर्मचारी वृंद यांची कार्यक्षमता वाढीच्या दृष्टिकोनातून करावयाच्या उपाययोजनांबाबत शिफारशी करणे.
- (६) नागरी स्थानिक संस्था आर्थिकदृष्ट्या सक्षम व स्वयंपूर्ण होण्याच्या दृष्टिकोनातून उपाययोजना सुचविणे.

५. उपरोक्त गठित समितीने आपला अहवाल तीन महिन्यात शासनास सादर करावा.

६. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१७०३३११५४७२०३९२५ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षंकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(ज. ना. पाटील)
शासनाचे सह सचिव

प्रति,

१. मा.राज्यपाल महोदय यांचे सचिव.
२. मा.मुख्यमंत्री महोदय यांचे प्रधान सचिव.
३. मा.विरोधी पक्षनेते, दोन्ही सभागृह, महाराष्ट्र विधानमंडळ, मुंबई.
४. सर्व मा.मंत्री/राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
५. सर्व सन्माननीय विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य.
६. संबंधित समिती सदस्य (पत्राद्वारे).
७. मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहाय्यक.
८. अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग.

९. प्रधान सचिव (नवि-१), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१०. प्रधान सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
११. मुख्यमंत्री महोदय यांचे जनसंपर्क अधिकारी.
१२. सर्व विभागीय आयुक्त.
१३. महापौर, सर्व महानगरपालिका.
१४. सर्व जिल्हाधिकारी.
१५. राज्यातील सर्व महानगरपालिकांचे आयुक्त.
१६. नगराध्यक्ष, सर्व नगरपरिषदा/नगरपंचायती.
१७. राज्यातील सर्व नगरपरिषदा/नगरपंचायती यांचे मुख्याधिकारी.
१८. नगर विकास विभागातील सर्व कार्यासने.
१९. निवडनस्ती (नवि-१४).